

MOTORLU ARAÇLARDA ARAÇ GİRİŞİ VE MANEVRA ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ TİP ONAYI YÖNETMELİĞİ

(AB/130/2012)

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu hükümleri uyarınca, araçların yapım ve kullanım bakımından karayolu yapısına ve trafik güvenliğine uyma zorunluluğunu yerine getirmek ve sağlık ile çevrenin korunması amacıyla, motorlu araçlarda manevra ve araç girişi ile ilgili hükümleri ve bunların uygulanmasına ait usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, MARTOY'un Ek II'sinde tanımlanan M ve N kategorisi araçlara, araç girişi ve manevra özelliği bakımından AT tip onayı belgesi verilmesine ilişkin hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik;

a) Karayolları Trafik Kanununun 29 uncu, 29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanunun 4 üncü, 3/6/2011 tarihli ve 635 sayılı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddelerine dayanılarak,

b) Avrupa Birliğinin (EU) 130/2012 sayılı Regülasyonuna paralel olarak

hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) MARTOY'un 3 üncü maddesinde belirtilen tanımlar bu Yönetmeliğin uygulanmasında da geçerli olup, ek olarak bu Yönetmelikte geçen;

a) AB: Avrupa Birliğini,

b) Araç girişi ve manevra özelliği ile ilgili araç tipi: Marşpiye, giriş basamakları ve tutamaç özellikleri ve geriye gidiş cihazı özellikleri bakımından farklılık göstermeyen araçları,

c) Arazi taşıtı: MARTOY'un Ek II'sinin Kısım A'sında tanımlanan kriterlere uygun aracı,

ç) AT: Avrupa Topluluğunu,

d) MARTOY: 28/6/2009 tarihli ve 27272 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliği (2007/46/AT)'ni,

e) Onay Kuruluşu: Tip onayından her yönüyle sorumlu olan, onay belgelerini düzenlemeye ve gerektiğinde geri çekmeye, diğer onay kuruluşlarının başvurabileceği bir makam olarak hareket etmeye,

teknik servisleri görevlendirmeye ve imalatçuların imalat uygunluğuyla ilgili yükümlülüklerini yerine getirmesini temin etmeye yetkili olan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını,

f) Tip onayı: Araç girişi ve manevra özelliği ile ilgili bir araç tipinin bu Yönetmelikte belirtilen hükümlere uygunluğunu gösteren onaylama işlemini,

g) Tip onayı belgesi: Onay kuruluşunun araç girişi ve manevra özelliği ile ilgili bir araç tipinin onaylandığını resmi olarak bildirdiği belgeyi,

ğ) Zemin girişi: Kapı menfezinin veya diğer kısımdan hangisi daha yüksekse onun en alçak noktasını, yolcu bölümüne girmek için bir kişinin geçeceği yüksekliği,

ifade eder.

Tip onayı başvurusu

MADDE 5 – (1) Bir araca giriş ve manevra özelliği ile ilgili olarak AT tip onayı başvurusu, imalatçı veya onun yetkili temsilcisi tarafından Onay Kuruluşuna yapılır.

(2) Başvuru, Ek-1'in Kısım 1'inde belirtilen bilgi dokümanına uygun olarak hazırlanır.

(3) Ek-2 ve Ek-3'te belirtilen ilgili şartlar karşılanıyorsa Onay Kuruluşu, AT tip onayını verir ve MARTOY'un Ek VII'sinde belirtilen numaralama sistemine uygun olarak tip onayı numarasını düzenler. Onay Kuruluşu, aynı numarayı başka bir araç tipine vermez.

(4) Üçüncü fıkrada belirtilen hususlara uygun olmak kaydıyla Onay Kuruluşu, Ek-1'in Kısım 2'sinde belirtilen örneğe uygun AT tip onayı belgesini verir.

Tip onaylarının geçerliliği ve kapsam genişletmesi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğe göre ilk defa tip onayı alacak araçlar, 1/11/2012 tarihinden itibaren bu Yönetmelik şartlarını sağlamak zorundadır.

(2) 12/10/1999 tarihli ve 23844 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Kapılarının Özelliklerine İlişkin Tip Onayı Yönetmeliği (70/387/AT) ve 8/5/2001 tarihli ve 24396 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların Geri Vites ve Hız Ölçer Donanımları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (75/443/AT)'ne göre verilen onayların kapsam genişletmeleri, 25/1/2012 tarihli ve 28184 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların ve Bunlar İçin Tasarlanan Römorklar, Sistemler, Aksam ve Ayrı Teknik Ünitelerin Genel Güvenliği ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (661/2009/AT)'nin 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen tarihten sonra da devam eder.

Yürürlük

MADDE 6 – (1) Bu Yönetmelik 1/11/2012 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 7 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı yürütür.

Ek-1

ARAÇLARIN ARAÇ GİRİŞİ VE MANEVRA ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ AT TİP ONAYI İÇİN İDARİ BELGELER

KISIM 1 Bilgi Dokümanı

ÖRNEK

Bir aracın, araca giriş ve manevrası hususunda AT Tip Onayı ile ilgili.....numaralı bilgi dokümanı.

Aşağıdaki bilgiler, uygulanabilirliği varsa, üç kopya hâlinde verilir ve “içindekiler” listesini içerir. Çizimler A4 boyutunda veya A4 formatında bir dosyada, uygun ölçekte ve yeterli ayrıntı içerecek şekilde verilir. Eğer fotoğraflar varsa, bunlar yeterli ayrıntıları göstermelidir.

Bu bilgi dokümanı içerisinde belirtilen aksam, sistem ve ayrı teknik ünitelerde elektronik kumandalar varsa bunların performansı ile ilgili bilgiler de verilir.

0. GENEL

- 0.1. Markası (İmalatçının ticari adı):
- 0.2. Tipi:
- 0.2.1. Ticari adı/ adları (varsa):
- 0.3. Araç üzerinde işaretli ise, tip tanımlama şekli ^(b) :
- 0.3.1. Bu işaretin yeri:
- 0.4. Aracın kategorisi^(c):
- 0.5. İmalatçının adı ve adresi:
- 0.8. Montaj fabrikasının/ fabrikalarının adı/ adları ve adresi / adresleri:
- 0.9. İmalatçı temsilcisinin adı ve adresi (varsa):

1. ARACIN GENEL YAPI ÖZELLİKLERİ

- 1.1. Numune bir aracın fotoğrafları ve/veya çizimleri:

2. KÜTLELER VE BOYUTLAR ^{(f)(g)}

2.6. Yürür vaziyette kütle

Üst yapılı aracın ve M₁ kategorisi dışındaki, çekici araçlar için eğer imalatçı tarafından takılmışsa, çeki tertibatlı aracın yürür vaziyette kütlesi veya imalatçı üst yapı ve/veya çeki tertibatı monte etmiyorsa, üst yapısız ve/veya çeki tertibatsız şasinin veya kabinli şasinin kütlesi (soğutma sıvıları, avadanlıklar, yedek tekerlek (varsa), sürücü ve otobüslerde kabin görevli koltuğu mevcutsa kabin görevlisi dâhil) ^(h) (her varyant için azami ve asgari değerler):

.....

4. AKTARMA ORGANI (TRANSMİSYON) ^(p)

4.6. Vites kutusu tahvil oranları

Geri vites:

9. ÜST YAPI (GÖVDE)

9.3. Sürücü ve yolcu kapıları, kilitler ve menteşeler

- 9.3.1. Kapı düzeni ve kapıların sayısı:
- 9.3.4. Giriş, basamak ve varsa gerekli tutamakların ayrıntıları (boyutlarıyla birlikte):.....

Açıklayıcı notlar:

- (b) Tip tanımlama işaretleri, bu bilgi dokümanı kapsamına giren araç, aksam veya ayrı teknik ünite tiplerinin tarif veya tanımlanması bakımından ilişkili olmayan karakterler içeriyorsa, bu karakterler belgelerde ‘?’ sembolüyle gösterilir (örneğin ABC??123??).*
- (c) MARTOY, Ek II, Kısım A’da tanımlanan şekilde.*
- (f) Bir versiyonunda normal kabin, diğerinde yataklı kabin varsa, her ikisinin de kütleleri ve boyutları belirtilir.*
- (g) ISO 612-1978 –Karayolu Araçları- Motorlu araçlar ve çekilen araçların boyutları- terimler ve tanımlar standardı*
- (h) Sürücünün ve varsa hizmetli personelin kütlesi 75 kg (ISO 2416 –1992 standardına göre 68 kg kişinin kütlesi ve 7 kg bagaj kütlesi olarak bölünmektedir) yakıt deposu % 90 dolu olarak değerlendirilir ve diğer sıvı içeren sistemler (atık su haricindekiler) ise imalatçısı tarafından belirtilen kapasitenin %100’ü doludur.*
- (p) Belirtilen özellikler önerilen bütün varyantlar için verilecektir.*

KISIM 2

ÖRNEK

Format: A4 (210 × 297 mm)
AT TİP ONAYI BELGESİ

Tip onayı kuruluşunun damgası

Bu belge; son olarak (AB).../.../ sayılı Yönetmelik⁽¹⁾ ile değiştirildiği şekliyle (AB)130/2012 Yönetmeliğine⁽¹⁾ göre, araca girişi ve manevra özelliği bakımından bir araç tipine,

- Tip onayının⁽¹⁾
- Tip onayı kapsam genişletilmesinin⁽¹⁾,
- Tip onayının reddi kararının⁽¹⁾,
- Tip onayının geri çekilme kararının⁽¹⁾,
verilmesi hakkında bildirimdir.

AT tip onayı numarası:

Kapsam genişletmesi nedeni:

BÖLÜM 1

- 0.1. Markası (İmalatçının ticari adı):
- 0.2. Tipi:
- 0.2.1. Ticari adı/adları (varsa):
- 0.3. Araç üzerinde işaretli ise, tip tanımlama şekli⁽²⁾:
- 0.3.1. Bu işaretin yeri:
- 0.4. Aracın kategorisi⁽³⁾:
- 0.5. İmalatçının adı ve adresi:
- 0.8. Montaj fabrikasının/fabrikalarının adı/ adları ve adresi /adresleri:
- 0.9. İmalatçı temsilcisinin adı ve adresi (varsa):

BÖLÜM 2

1. İlave bilgiler: Eklentiye bakınız.
 2. Deneyi yaptırmaktan sorumlu teknik servis:
 3. Deney raporu tarihi:
 4. Deney raporu numarası:
 5. Açıklamalar (varsa): Eklentiye bakınız.
 6. Yer:
 7. Tarih:
 8. İmza:
- Ekler: Bilgi paketi
Deney Raporu

⁽¹⁾ Uygulanmadığı durumlarda çiziniz.

⁽²⁾ Tip tanımlama işaretleri, bu bilgi dokümanı kapsamına giren araç, aksam veya ayrı teknik ünite tiplerinin tarif veya tanımlanması bakımından ilişkili olmayan karakterler içeriyorsa, bu karakterler belgelerde '?' sembolüyle gösterilir (örneğin ABC??123??).

⁽³⁾ MARTOY, Ek 2, Kısım A'da tanımlanan şekilde.

Eklenti
..... Numaralı AT Tip Onayı Belgesine ait

1. İlave bilgiler:

1.1. Araç tipinin yapısı, boyutları, hatları ve aracı oluşturan malzemeler hakkında kısa tanım:

.....
2. M_1/N_1 /Azami kütlesi 7,5 tonu geçmeyen $N_2^{(1)}$ kategorisi araç tipi, marşpiyeler veya giriş basamakları ile donatılıdır/donatılı değildir⁽¹⁾.

3. Arazi aracı: Evet / hayır ⁽¹⁾

4. Geri gidiş cihazı: Vites kutusu / diğer araçlar ⁽¹⁾

4.1. Vites kutusu fonksiyonunun olmadığı yerde geri gidiş cihazının kısa tanımı:

.....
5. Açıklamalar:

⁽¹⁾ Uygulanmadığı durumlarda çiziniz.

Ek-2

ARAÇ GİRİŞİ İLE İLGİLİ ŞARTLAR

1. GENEL ŞARTLAR

1.1.Araç tipinin tasarım özellikleri, yolcu bölmesine güvenli bir şekilde giriş ve çıkışa izin vermelidir ve yolcu bölmesine girişler kolayca kullanılabilir ve herhangi bir tehlikeye meydan vermeyecek şekilde yapılır.

2. MARŞPİYELER VE GİRİŞ BASAMAKLARI

2.1. Tekerlek göbeği (poyra), jantlar ve tekerleğin diğer kısımları; imalat veya kullanımla ilgili nedenlerin araç üzerinde başka bir yere marşpiye veya basamaklar takılmasını engellediği durum haricinde, bu Yönetmeliğin amaçları bakımından marşpiye veya giriş basamağı olması kabul edilmez.

2.2. Zemin giriş yüksekliği doğrudan taban yüzeyine veya ortadan geçen yatay düzleme göre, hemen aşağısındaki basamağın boylamsal yönüne göre tespit edilir.

KISIM 1

N₃ Kategorisi ve Azami Kütlesi 7,5 Tonu Geçen N₂ Kategorisi Araçların Yolcu Bölmesi Kapılarından Giriş ve Çıkışa İlişkin Şartlar

1. YOLCU BÖLMESİNE GİRİŞ BASAMAKLARI (Şekil 1)

1.1. Yatay ve düz bir yüzey üzerinde yürür vaziyetteki araçta ölçülen, en alttaki basamağın taban yüzeyinden üst yüzeye mesafesi (A) 600 mm'den fazla olamaz.

1.1.1. Bununla birlikte, arazi araçları için mesafe 700 mm'ye kadar arttırılabilir.

1.2. Basamakların üst yüzeyleri arasındaki mesafe (B) 400 mm'den fazla olamaz. Ardışık iki basamak arasındaki düşey mesafe 50 mm'den daha fazla değişemez. En son şart, en üstteki basamak ve yolcu bölmesi zemin girişi arasındaki mesafeye uygulanmaz.

1.2.1. Bununla birlikte, arazi taşıtları için yukarıda işaret edilen müsaade edilebilir değişiklik 100 mm ye kadar arttırılabilir.

1.3. Ayrıca, aşağıdaki asgari geometrik özellikler yerine getirilir.

- Basamak derinliği (D): 80 mm,
- Basamak açıklığı (E) (basamak derinliği dahil): 150 mm,
- Basamak genişliği (F): 300 mm,
- En alt basamağın genişliği (G): 200 mm,
- Basamak yüksekliği (S): 120 mm,
- Basamaklar arasındaki çapraz sapma(H): 0 mm,
- Aynı merdivende ard arda iki basamak arasındaki veya kabin zemin giriş yüksekliği ile en üst basamak arasındaki boylamasına bindirme (J): 200 mm.

1.3.1. Ancak, arazi araçları için F değeri 200 mm'ye kadar azaltılabilir.

1.4. En alttaki basamak, yapım veya kullanım ile ilgili nedenler için gerekirse ve arazi araçlarında portatif basamak olarak tasarlanabilir. Böyle bir durumda, portatif basamağın derinliği (R), en az 20 mm olmalıdır.

1.4.1. Yuvarlak kesitli portatif basamağa izin verilmez.

1.5. Yolcu bölümünden aşağı inerken, en üstteki basamak, kolaylıkla görülebilmelidir.

1.6. Tüm giriş basamakları kaymayı önleyecek şekilde yapılmalıdır. Ayrıca, sürüş esnasında havaya ve kire maruz kalan giriş basamakları, yeteri kadar akıntıya veya akıtma yüzeyine sahip olmalıdır.

2. YOLCU BÖLÜMÜNE EL TUTAMAKLARI İLE GİRİŞ (Şekil 1)

2.1. Yolcu bölümüne giriş için uygun olan bir veya daha fazla tutamak demirleri, el tutamakları veya diğer eşdeğer tutma tertibatları bulunmalıdır.

2.1.1. El tutamakları, tutamak demirleri veya eşdeğer tutma tertibatları kolaylıkla kavranacak ve girişe mani olmayacak şekilde konumlandırılır.

2.1.2. El tutamakları, tutamak demirleri veya eşdeğer tutma tertibatının tutma alanında azami 100 mm'lik aralıklara izin verilebilir.

2.1.3. Yolcu bölmesine ikiden fazla basamakla giriş olması durumunda, el tutamakları, tutamak demirleri veya eşdeğer tutma tertibatları, bir kişinin kendisini aynı anda iki eli ve bir ayağı ile veya iki ayağı ve tek eliyle destekleyecek şekilde yerleştirilir.

2.1.4. Merdiven durumu hariç, el tutamakları veya tutamak demirleri veya eşdeğer tutma tertibatları, operatörler yüzleri kabine doğru dönükken aşağıya inmeyi destekleyecek şekilde olmalıdır.

2.1.5. Direksiyon el tutamağı olarak kabul edilebilir.

2.2. Yatay ve düz bir yüzey üzerinde araç çalışma düzeninde iken, en az bir el tutamağının, tutamak demirinin veya eşdeğer tutma tertibatının alt kenarının yerden ölçülen yüksekliği (N), 1850 mm'den fazla olamaz.

2.2.1. Bununla birlikte, arazi araçları için bu mesafe (N) 1950 mm'ye kadar arttırılabilir.

2.2.2. Taban yüzeyinden ölçülen yolcu bölümü zemin giriş yüksekliği, "N"den daha büyükse, bu yükseklik "N" olarak kabul edilir.

2.2.3. Ayrıca, yolcu bölümünün zemin giriş yüksekliğinden, el tutamakları veya tutamak demirleri veya eşdeğer tutma tertibatlarının üst kenarının asgari "P" mesafesi, aşağıda belirtildiği şekildedir:

(a) Tutamak demirleri, el tutamakları veya eşdeğer tutma tertibatları (U) : 650 mm,

(b) Tutamak demirleri, el tutamakları veya eşdeğer tutma tertibatları (V): 550 mm.

2.3. Aşağıdaki geometrik özellikler yerine getirilir:

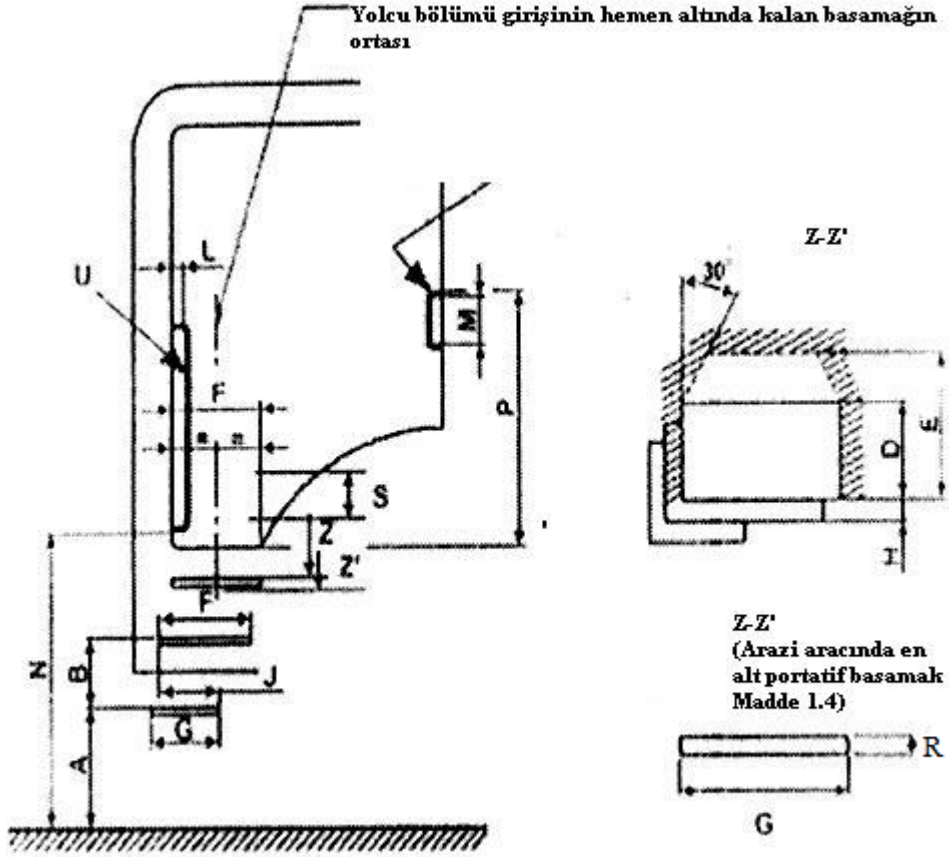
(a) Kavrama boyutu (K): Asgari 16 mm, azami 38 mm,

(b) Uzunluk (M): Asgari 150 mm,

(c) Araç aksamlarının açıklığı (L): Kapı açık iken asgari 40 mm.

Şekil 1

Yolcu bölümüne giriş basamakları ve el tutamakları

KISIM 2

N₃ Kategorisi veya Azami Kütlesi 7,5 Tonu Geçen N₂ Kategorisi Hariç Diğer Araçların Yolcu Bölmesi Kapılarından Giriş ve Çıkışa İlişkin Şartlar

1. MARŞPIYELER VE ERİŞİM BASAMAKLARI

1.1. Yolcu bölümü zemin giriş yüksekliği, yatay ve düz bir yüzey üzerinde yürür vaziyetteki araçta ölçülen, yere mesafesi (A) 600 mm'den fazla ise, M₁ ve N₁ kategorisi ile azami kütlesi 7,5 tonu geçmeyen N₂ kategorisi araçların bir veya daha fazla marşpiye veya giriş basamağı olmalıdır.

1.1.1. Bununla birlikte, arazi araçları için, yukarıda bahsedilen mesafe 700 mm'ye kadar arttırılabilir.

1.2. Tüm marşpiyeler ve giriş basamakları kaymayı önleyecek şekilde yapılmalıdır. Ayrıca, sürüş esnasında havaya ve kire maruz kalan giriş basamakları, yeteri kadar akıntıya veya akıtma yüzeyine sahip olmalıdır.

Ek-3

ARAÇ MANEVRA Sİ İLE İLGİLİ ŞARTLAR

1. GENEL ŞARTLAR

1.1. Tüm araçlar sürücü mahallinde çalıştırılabilir geri gidiş için kullanılan bir cihazla donatılır.